

Bogusław Abramek

Widoradz, pow. Wieluń

Informator Archeologiczny : badania 2, 314-316

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dzień. W planie był prostokątny, dłuższy bok miał ok. 3 m długości, szerokości na skutek zniszczenia nie dało się uchwycić. Obudowany był drewniano-glinianą konstrukcją wznoczoną pionowymi słupami wbitymi w całec. W przekroju pionowym pieca uchwyciono 7 warstewek; ruda darniowa zalegała w nim cienkimi warstwami naprzemian z bryłkami wapna i mocno przepalanej sproszkowanej gliny o zabarwieniu ceglasto-fioletowym. W najniższej położonej ciemnej warstwie ziemi występowały liczne węgielki drzewne i drobne ułamki ceramiki wczesnośredniowiecznej.

Stratygrafia warstw i znalezione w piecu zabytki pozwalają stwierdzić istnienie osady produkcyjnej istniejącej przed założeniem grodu. Ścisła chronologia trudna jest do ustalenia, ponieważ znaleziona ceramika jest mało charakterystyczna. Opierając się na materiały pochodzącym z póżziemianki/odkrytej w poprzednich latach/ usytuowanej w odległości kilku metrów na zachód od pieca, a znajdującej się także pod konstrukcjami wałowymi, datować można roboczo obiekt na początek XI wieku.

WIDORADZ, pow. Wieluń

Muzeum Ziemi Wieluńskiej
w Wieluniu

Badania prowadził mgr Bogusław Abramek. Finansowali WKZ i Muzeum Ziemi Wieluńskiej. Drugi sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne i średniowieczne /XII-XIV w./.

Tegoroczny wykop /50 m x 5 m/ nawiązywał do wykopu z roku ubiegłego. Tym sposobem uzyskano przekrój przez wszystkie 4 wały i majdan grodzisko.

Badania rozpoczęto od fosy II i wału III. Wał ten, całkowicie ziemny, okazał się identyczny w swej budowie z wałem badanym poprzednio. I tu u podstawy stwierdzono poziomą warstwę z V-VI w. Najciekawszym okazał się wał IV /7,5 m szerokości i 130 cm wysokości/. Od strony fosy III umocniony był podwójnym rzędem palisady nachylonej do stoku wału. Tworzyły ją płaskie i szerokie /do 50-60 cm/ bierwiona ostro zaciornane. Na stoku wału od strony wewnętrznej zalegała warstwa spalenizny /kamienie, węgle, spalone bierwiona i przepalona glina/. Sądząc z jej układu i zawartości na wale znajdowała się konstrukcja drewniana /pomost dla obrońców?/ wzmocniona gliną i kamieniami. W warstwie tej znaleziono ułamki naczyń glinianych z XIV w. i klucz żelazny. Warto dodać, że i u podstawy tego wału również odkryto poziomą warstwę kulturową z V-VI w.

W południowej części dziedzińca zamkowego, pod cienką warstwą darni, wystąpiła warstwa kulturowa o miąższości od 20 do 30 cm, przedzielona cienką warstewką jałową od warstwy z V-VI w.

W odc. II odkryto w warstwie I dwie małe jamy wypełnione ceramiką, kośćmi, kamieniami i węgielkami. Jedna z nich wkopana była w większą jamę z warstwy II. W odc. III i IV odsłonięto bruk kamienny, kilkuwarstwowy, o niewyjaśnionym przeznaczeniu. Znaleziono tu dużo skorup, kości zwierzęcych i zabytków metalowych. W profilu odkryto palenisko wyłożone gliną. Dotychczas jeszcze nie natrafiono na ślady żadnych budowli ani jam mieszkalnych.

Najliczniejsze zabytki stanowią fragmenty naczyń, tak ręcznie lepionych jak i silnie obtoczanych na kole. Przeważają formy o esowatym profilu. Ciekawą cechą, prawdopodobnie regionalną, jest zdobienie zewnętrznej strony brzegu naczyń linią falistą, niezależnie od techniki wykonania i wieku naczynia. Częste są też szaki garncarskie o dość prostej strukturze.

Kolejną bardzo liczną grupą zabytków są kości zwierząt hodowlanych i dzikich.

Znaleziono również nieliczne ale ciekawe zabytki metalowe /groty bełtów kusz, żelazne noże, ostrogi, sprzączki, małe dwuzębne "widełki" oraz czteroramienne kolce/. Właśnie te kolce stanowią przedmioty najbardziej zagadkowe. Są niewielkich rozmiarów, każde z ramion jest ostro zakończony i nie przekracza 3 cm długości. Ramiona rozmieszczone są symetrycznie. W każdym położeniu jedno z nich zawsze sterczy do góry. Podobne kolce podrzucano pod opony samochodów w czasie II wojny światowej.

Badania na tym obiekcie będą dalej kontynuowane.

WIELICZKA, pow. Kraków

patrz okres lateński

WISLICA, pow. Busko

patrz badania specjalne

WIZNA, pow. Łomża
woj. białostockie

Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska PP.PKZ
Oddział w Warszawie

Badania prowadził mgr Krzysztof Janiszowski przy udziale mgr Jerzego Guli. Finansował WKZ w Warszawie. Drugi sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne /pocz. XII w./ i zamek średniowieczny.

Wysoki cypel skarpy nadnarwiańskiej przecięto od północy fosą, wzmacniając obronność wzgórza. Poza tym dostępu broniły: od wschodu rzeka Narew, od zachodu bagno i wypływający z niego strumyk, który